

Användningen av de obligatoriska bedömnings- stöden i grundskolan

– en redovisning efter tillsyn av
35 skolenheter

Innehållsförteckning

Om Skolinspektionens tematiska tillsyn	3
Sammanfattning.....	4
Inledning.....	6
Resultatredovisning.....	9
Avslutande reflektioner.....	11
Referenser	14
Bilaga 1 Metod och genomförande.....	15
Bilaga 2 Tillsynade skolenheter och huvudmän.....	16

Om Skolinspektionens tematiska tillsyn

Skolinspektionen genomförde våren 2020 en tematisk tillsyn för att utreda om de obligatoriska bedömningsstöden i årskurs 1 i grundsärskolan används såsom styrdokument enligt föreskrifterna. I tillsynen utredde Skolinspektionen om lärarna använde de obligatoriska bedömningsstöden för elever i årskurs 1 under höstterminen 2019, och om rektorn beslutade att läraren av särskilda skäl inte skulle använda delar eller hela stödet för en enskild elev. Vidare utreddes om huvudmannen kontrollerar att bedömningsstöden används.

Malin Lundquist, undervisningsråd vid Skolinspektionen, har varit projektledare för tillsynen och har ansvarat för framtagandet av promemorian.

Sammanfattning

Alla elever ska ges den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling. Detta gäller oavsett skolform och eleverna ska utifrån sina egna förutsättningar kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål.

Användningen av de obligatoriska bedömningsstöden i årskurs 1 ska förbättra förutsättningarna att tidigt identifiera elever som riskerar att inte nå kunskapskraven samt elever som behöver extra utmaningar för att nå så långt som möjligt.¹ Utöver kursplanernas kunskapskrav i årskurs 3², 6 och 9 är de obligatoriska bedömningsstöden det enda styrmedlet som finns gällande bedömning inom skolformen.

Bedömningsstöden är särskilt viktiga utifrån grundsärskolans premisser. Generellt sett är det få skolenheter hos en och samma huvudman, de flesta enheter är små och få lärare undervisar i samma ämnen. Möjligheterna till exempelvis sambedömningar är därför begränsade jämfört med i grundskolan och bedömningsstöden får även på så vis stor betydelse. Dessutom är andelen behöriga lärare betydligt lägre inom grundsärskolan än grundskolan³.

Under rådande omständigheter kring covid-19 har kravet på att använda bedömningsstöden tillfälligt tagits bort.⁴ Tillsynen avser om bedömningsstöden användes höstterminen 2019, det vill säga innan pandemin.

Skolinspektionens tillsyn visar att det stora flertalet granskade skolenheter använder bedömningsstöden. Det är dock 4 av 35 bedömda skolenheter som inte använde de obligatoriska bedömningsstöden höstterminen 2019 utifrån föreskrifterna. I 3 av de 31 skolenheter där stöden användes har rektorn beslutat att hela eller delar av ett bedömningsstöd inte ska användas för en enskild elev.

Av 33 huvudmän var det 8 som inte kontrollerade om de obligatoriska bedömningsstöden användes höstterminen 2019. Det betyder att ungefär en fjärdedel av huvudmännen inte kontrollerade att bedömningsstöden användes. Att uppföljningen uteblev berodde i huvudsak på att huvudmännen inte kände till att det finns obligatoriska bedömningsstöd i grundsärskolan.

Vid Skolinspektionens tillsyn har framkommit att de huvudmän som genomför kontroll vanligtvis genomför den i slutet av läsåret. Med ett sådant förfarande finns en risk att kontrollen endast leder till ett konstaterande av rådande läge, utan att det finns en

---

¹ Regeringsbeslut U2015/03529/S. Uppdrag om kunskapskrav i läsförståelse och obligatoriska bedömningsstöd i årskurs 1.

² I ämnena svenska, svenska som andraspråk och matematik finns kunskapskrav för årskurs 3, 6 och 9. För övriga ämnen finns kunskapskrav för årskurserna 6 och 9.

³ Skolverket (2020a) *Elever i grundsärskolan läsåret 2019/20*, Dnr 2019:388.

⁴ Skolverkets föreskrifter (SKOLFS 2020:220) om obligatoriska bedömningsstöd i svenska, svenska som andraspråk och matematik i årskurs 1 i grundsärskolan.

reell möjlighet att under läsåret uppnå att bedömningsstöden används och att syftet med dessa uppnås.

Tillsynen visar att hos de huvudmän som inte genomför uppföljningar, eller som genomför dem med långa tidsintervall, finns det uppenbara risker. Nämligen att det saknas förutsättningar att säkerställa att de elever som går i grundsärskola har samma möjlighet att utveckla sina kunskaper så långt det är möjligt, så som övriga elever i den svenska skolan.

Stort intresse för bedömningsstöden och förbättringar har skett under tillsynen. En samlad erfarenhet från tillsynen är att intresset att få veta mer om stöden, särskilt från lärare och rektorer, är stort. I samband med tillsynen då lärare, rektorer och huvudmän fått information om bedömningsstöden var det många som förändrade sitt sätt att arbeta med dessa stöd. Lärare använde bedömningsstöden vårterminen 2020, rektorer införde nya rutiner kring hanteringen av bedömningsstöden och huvudmän införde förändringar i sin uppföljning av skolformen grundsärskola, till exempel genom att kontrollera att bedömningsstöden används.

Inledning

De obligatoriska bedömningsstöden syftar till att främja bedömningar för att stärka elevers kunskapsutveckling

Elever som får sin utbildning i grundskolan ska ges möjlighet att utveckla sina kunskaper så långt det är möjligt, på samma sätt som övriga elever i den svenska skolan.

Sedan 2017 är skolhuvudmännen skyldiga att se till att bedömningsstöd används i grundskolans årskurs 1 i ämnena svenska, svenska som andraspråk och matematik.⁵ Syftet med de obligatoriska bedömningsstöden i grundskolan är detsamma som för övriga skolformer, det vill säga att förbättra förutsättningarna för att tidigt identifiera elever som riskerar att inte nå kunskapskraven samt elever som behöver extra utmaningar för att nå så långt som möjligt.⁶ Stöden kan även användas som ett verktyg i arbetet med att åstadkomma likvärdighet mellan skolor.⁷

Kort om grundskolan

Drygt en procent av alla elever i den obligatoriska skolan går i grundskolan. Läsåret 2019/20 fanns det 573 grundskoleenheter. Knappt 12 300 elever var mottagna i grundskolan, varav drygt 7 700 av dessa läste ämnen. Knappt 500 elever gick i årskurs 1 och läste ämnen. Cirka 100 av dessa elever fick sin undervisning integrerat i en grundskoleklass. Andelen lärare som är behöriga i grundskolan är 13 procent. Motsvarande siffra för grundskolan är cirka 70 procent.⁸

Utöver de obligatoriska bedömningsstöden i årskurs 1 finns det bedömningsstöd i ämnena svenska, svenska som andraspråk och matematik för årskurserna 1–6 samt för årskurserna 7–9. I övrigt saknas nationellt framtagna bedömningsstöd.⁹

---

⁵ 10 kap. 11 § skolförordningen (2011:185).

⁶ Prop. 2014/15:137 *Obligatoriska bedömningsstöd i årskurs 1*.

⁷ Skolverket (2016a). *Skolverkets bedömningsstöd i läs- och skrivutveckling i årskurs 1 i grundskolan*; Skolverket (2016b). *Taluppfattning och tals användning – muntliga uppgifter i Skolverkets bedömningsstöd Gilla matematik i grundskolan*.

⁸ Skolverket (2020a).

⁹ Skolverkets webbplats, *Bedömning i grundskolan* hämtad 2020-11-11.

Rättslig reglering

Av skolförordningen framgår att en huvudman är skyldig att använda sig av bedömningsstöden.¹⁰ Skolverkets föreskrifter anger vidare att de obligatoriska bedömningsstöden i ämnena svenska, svenska som andraspråk och matematik ska användas såväl höst- som vårtermin för de elever som läser ämnen i årskurs 1 i grundsärskolan.¹¹ Om det finns särskilda skäl får rektorn besluta om att en lärare inte behöver använda bedömningsstöden, eller delar av dessa för en enskild elev.¹²

De rådande omständigheterna kring covid-19 har medfört att de obligatoriska bedömningsstöden inte behöver användas under vårterminen 2021. Det är en tillfällig ändring som råder under perioden 1 januari–30 juni 2021.¹³

Tidigare granskningar och undersökningar

Skolverket har tidigare genomfört uppföljningar gällande de obligatoriska bedömningsstöden i syfte att ta fram ett kunskapsunderlag om i vilken utsträckning och hur bedömningsstöden används i grundsärskolan. Den senaste uppföljningen, som avser användandet av bedömningsstöden vårterminen 2019, visar att majoriteten av de lärare som ska använda bedömningsstöden gör det. Det är dock 29 procent som svarar att de inte har använt bedömningsstöden, trots att de har varit obligatoriska att använda sedan 1 januari 2017.¹⁴ Skälen som anges av lärarna är bland annat att de inte känner till att bedömningsstöden finns eller att nivån i bedömningsstöden är för hög för eleverna. Skolverket konstaterar att myndigheten har genomfört få informations- och kompetensutvecklingsinsatser vilket sannolikt har bidragit till den låga nivån på användandet.¹⁵ I rapporten Grundsärskolans kunskapsuppdrag – styrning, stöd och uppföljning konstaterar också Riksrevisionen att grundsärskolans behov inte tillgodosetts i de statliga insatserna för att styra, stödja och följa upp de obligatoriska skolornerna. Bland annat är antalet bedömningsstöd för grundsärskolan för få och det finns brister i uppföljning och utvärdering av grundsärskolan på nationell nivå.¹⁶

---

¹⁰ 10 kap. 11 § skolförordningen (2011:185).

¹¹ Skolverkets föreskrifter (SKOLFS 2017:4) om obligatoriska bedömningsstöd i svenska, svenska som andraspråk och matematik i årskurs 1 i grundsärskolan 2–5 §§.

¹² 6 § Skolverkets föreskrifter (SKOLFS 2017:4).

¹³ Skolverkets föreskrifter (SKOLFS 2020:220).

¹⁴ Skolverket (2019). *Obligatoriska bedömningsstöd i grundsärskolan - en uppföljning*. I Skolverkets uppföljning ingick 231 lärare som undervisar elever i årskurs 1 som är mottagna i grundsärskolan, varav en fjärdedel av lärarna undervisar elever som går integrerat i grundskolan.

¹⁵ Skolverket (2019).

¹⁶ Riksrevisionen (2019). *Grundsärskolans kunskapsuppdrag – styrning, stöd och uppföljning*.

Skolinspektionens tidigare inspektion av grundsärskolan

Tillsyner som Skolinspektionen genomförde under perioden 2015–2017 visar bland annat att det förekommer brister i kvalitetsarbetet och elevhälsans främjande och förebyggande arbete på huvudmannanivå och skolenhetsnivå samt att det finns elever i grundsärskolan som inte får de extra anpassningar och det särskilda stöd som de har rätt till.¹⁷ Skolinspektionens granskning Undervisningen i svenska i grundsärskolan från 2010 visar exempelvis att lärares arbete med att bedöma elevernas kunskapsutveckling ofta saknade systematik, att lärare inte dokumenterade elevers kunskapsutveckling tillräckligt och att bedömningar inte i tillräcklig utsträckning skedde i förhållande till kursplanernas mål.¹⁸

I en tematisk kvalitetsgranskning från 2016, Integrerade elever – undervisningssituationen för elever som är mottagna i grundsärskolan och får sin undervisning i grundskolan, framkom bland annat att elever som är mottagna i grundsärskolan och får sin undervisning i grundskolan inte alltid får undervisning som är planerad och genomförd utifrån grundsärskolans läroplan.¹⁹

Vidare visar Skolinspektionens granskning från 2020, Undervisningen i grundsärskolan – med särskilt fokus på eleverna i årskurserna 6-9, bland annat att det finns svagheter i delar av skolornas arbete med bedömning. I flertalet av de granskade skolorna har lärarna inte fullt ut möjligheter och förutsättningar att samverka kring bedömning. Det handlar oftast om lärare som har huvuddelen av sin undervisning i grundskolan och undervisar i något ämne eller ämnesområde inom grundsärskolan. Detta kan leda till negativa konsekvenser för kvaliteten i bedömningarna av elevernas kunskaper.²⁰

---

¹⁷ Skolinspektionen (2020b). *Statistik om regelbunden tillsyn 2015, 2016 och 2017*.

¹⁸ Skolinspektionen (2010). *Undervisningen i svenska i grundsärskolan*. Rapport 2010:9.

¹⁹ Skolinspektionen (2016). *Integrerade elever – undervisningssituationen för elever som är mottagna i grundsärskolan och får sin undervisning i grundskolan*.

²⁰ Skolinspektionen (2020a). *Undervisningen i grundsärskolan – med särskilt fokus på eleverna i årskurserna 6–9*. Dnr SI 2019:2959.

Resultatredovisning

De obligatoriska bedömningsstöden används inte alltid

Tillsynen genomfördes som telefonintervjuer och omfattar 35 skolenheter med 33 olika huvudmän. Av dessa var 5 fristående skolenheter med enskilda huvudmän. I 31 av skolenheterna användes de obligatoriska bedömningsstöden. Här inkluderas såväl de skolenheter som använder de obligatoriska bedömningsstöden fullt ut, som de skolenheter där rektorn hade beslutat att delar av eller hela bedömningsstödet inte skulle användas för enskilda elever.

I 28 av skolenheterna används bedömningsstöden i de båda ämnena (svenska eller svenska som andraspråk och matematik) för aktuella elever. I ytterligare 3 skolenheter hade rektorn fattat beslut om att delar av eller hela bedömningsstödet inte skulle användas för enskild elev. I 4 skolenheter användes inte bedömningsstöden, utan att rektorn hade fattat beslut om detta. Av de 33 huvudmännen som ingick i tillsynen var det 8 huvudmän som inte kontrollerade att de obligatoriska bedömningsstöden användes höstterminen 2019.

Otillräckliga kunskaper om de obligatoriska bedömningsstöden

Skolinspektionens tillsyn visar att i de fall då lärare inte använde de obligatoriska bedömningsstöden höstterminen 2019 berodde det på att de inte hade tillräckliga kunskaper om stöden. Antingen visste de inte om att stöden finns, eller så trodde de att stöden skulle användas någon gång under läsåret, och de valde att inte göra det under höstterminen.

En annan anledning var personalförändring som gjorde att lärare inte visste hur stöden skulle användas. Ytterligare några lärare bedömde att stöden är på en för hög nivå utifrån elevers kunskaper. Det i samband med att lärare och elev inte alltid under höstterminen har hunnit hitta ett sätt att kommunicera för att förstå varandra, medförde att lärare valde att inte använda stöden. Av intervjuer med lärare framkommer att bedömningsstöden användes för fler elever under vårterminen 2020 än under höstterminen 2019.

Lärare som använt bedömningsstöden uttrycker att användningen innebär ett stöd i bedömningsarbetet samt att stöden är ett medel att synliggöra kunskapsuppdraget i skolformen. De lärare som även använder sig av bedömningsstöden i högre årskurser upplever att det är ett bra sätt att synliggöra kunskapsutvecklingen. Både rektorer och lärare efterfrågar mer stöd i arbetet med att planera och genomföra undervisningen samt i att bedöma elevers kunskaper. Flera lärare uttrycker dock att bedömningsstöden är mycket omfattande och att det tar tid att sätta sig in i materialet.

Otillräckliga kunskaper för att tillämpa regelverket

Om det finns särskilda skäl får rektorn besluta om att en lärare inte behöver använda bedömningsstöden eller delar av dessa för en enskild elev. Vid 4 av de 35 skolenheterna användes inte de obligatoriska bedömningsstöden under höstterminen 2019, trots att rektorerna inte hade fattat beslut om detta.

Av intervjuer med rektorer framgår att de inte har haft tillräckliga kunskaper om de obligatoriska bedömningsstöden. I några fall har de inte alls känt till att det finns obligatoriska bedömningsstöd eller så har de, precis som lärare, haft uppfattningen att bedömningsstöden ska användas en gång under läsåret och har därför inte sett till att de använts under höstterminen. I flera fall har det skett rektorsbyten under pågående läsår och de nytillträdde rektorerna har inte alltid haft erfarenhet av grundsärskola sedan tidigare.

Ungefär en fjärdedel av huvudmännen kontrollerar inte alls att de obligatoriska bedömningsstöden används

Av 33 huvudmän är det 25 som kontrollerar att de obligatoriska bedömningsstöden används. Det är alltså ungefär en fjärdedel av huvudmännen som inte kontrollerar användandet av bedömningsstöden. Av intervjuer med de huvudmän som inte kontrollerar att de obligatoriska bedömningsstöden används, framgår att det beror på att dessa huvudmän inte vet om att det finns obligatoriska bedömningsstöd för grundsärskolan och att de som huvudmän är skyldiga att använda sig av bedömningsstöden. Någon huvudmannarepresentant uppger även att det står i deras handlingsplan att bedömningsstöden ska användas, och att de då förutsätter att dessa används utan att någon kontroll måste ske. Det innebär således att någon kontroll inte görs.

De huvudmän som genomför kontroll, gör ofta detta i samband med resultatuppföljningarna som normalt äger rum en eller två gånger per läsår. Majoriteten av de tillfrågade huvudmännen svarade att de utför kontrollen i samband med de årliga resultatuppföljningarna och att detta vanligtvis sker i slutet av läsåret.

Avslutande reflektioner

Bedömningsstöden är färre men viktiga i grundskolan

De obligatoriska bedömningsstöden i grundskolan ska vara ett tydligt och konkret stöd för lärarnas uppföljning av elevernas läs- och skrivutveckling samt kunskaper i matematik. Bedömningsstöden har även en normerande funktion och kan användas i syfte att utjäma eventuella skillnader mellan skolor i arbetet med kunskapsuppföljning.

Bedömningsstöden kan bidra till att ge huvudman och rektor ökade möjligheter att planera och följa upp resursfördelningen mellan skolenheter i syfte att alla elever ska få en likvärdig utbildning av hög kvalitet. De kan också vara underlag för åtgärder att stärka elevers kunskapsutveckling och att skolan sätter in adekvat stöd vid behov.²¹

Bedömningsstöden för grundskolan är färre än för grundskolan. Samtidigt är dessa verktyg centrala i grundskolan och viktiga för lärare att ta stöd av med hänsyn till skolformens premisser. Antalet skolenheter hos en och samma huvudman är få, enheterna är begränsade i avseende på storlek och få lärare undervisar i samma ämnen. Det beskrivs medför att förutsättningarna för till exempel sambedömningar är begränsade jämfört med i grundskolan. Bedömningsstöden får på det viset en mer avgörande betydelse när det gäller möjligheterna att uppnå likvärdiga bedömningar i grundskolan. Vidare är det en lägre andel behöriga lärare i grundskolan jämfört med grundskolan.

Det är få grundskoleelever som går i årskurs 1 och som läser ämnen. Av de 35 grundskoleenheter som ingår i denna tillsyn är det vanligast förekommande att endast en elev läser ämnen i årskurs 1 och i de flesta fall är det en ensam lärare som genomför bedömningen. Att det är så pass få elever som undervisas i ämnen medför att det inte är sällan som det inte finns någon elev alls i årskurs 1 som ges undervisning i respektive skolenhet. Det är än mer ovanligt för grundskolor att planera och genomföra undervisning för elever som följer grundskolans kursplan i årskurs 1. Det medför att elever ofta undervisas i ämnena svenska, svenska som andraspråk och matematik av lärare som inte har erfarenhet av de obligatoriska bedömningsstöden samt att det är sällan som undervisande lärare arbetar med sambedömning.

---

²¹ Skolverket (2016a) och Skolverket (2016b).

Bristande kompetens riskerar att begränsa elevers möjligheter att utvecklas så långt som möjligt

Skolinspektionens tillsyn visar att lärare inte använde de obligatoriska bedömningsstöden för att de inte hade tillräckliga kunskaper om stöden. Antingen kände de inte till stöden, eller så trodde de att stöden skulle användas en gång under läsåret och valde att inte göra det under höstterminen. Detta har varit svårare för lärare som varit nya på området. Lärare har också uttryckt att bedömningsstöden är svåra att använda redan under höstterminen då lärare och elev ännu inte alltid har funnit ett sätt att kommunicera. Några lärare har bedömt att stöden haft för hög nivå utifrån elevers kunskaper.

Av intervjuer med rektorer framgår att inte heller de har haft tillräckliga kunskaper om de obligatoriska bedömningsstöden. I några fall har de inte alls känt till att det finns obligatoriska bedömningsstöd eller så har de, precis som lärare, haft uppfattningen att bedömningsstöden ska användas en gång under läsåret.

Med hänsyn till detta och till att det finns många obehöriga lärare som undervisar, finns det en risk att bedömningsstöden inte används som det är tänkt. Det i sin tur riskerar i förlängningen att elever i grundsärskolan inte får det stöd eller de utmaningar i undervisningen som de har rätt till.

För få huvudmän kontrollerar och kontroller sker inte alltid ändamålsenligt

Bedömningsstöden ska användas under såväl höst- som vårtermin i årskurs 1. Då huvudmannen är skyldig att använda sig av bedömningsstöden behöver huvudmannen ha en fungerande uppföljning. Detta för att säkerställa att det görs en bedömning av elevernas kunskaper. Om huvudmannen inte följer upp att bedömningsstöden används såväl höst- som vårtermin finns en risk att eleverna går hela årskurs 1 utan att bli bedömda i läs- och skrivutveckling samt i taluppfattning och tals användning. Huvudmannen saknar då ett viktigt underlag som kan ligga till grund för att utveckla grundsärskolan och eleverna riskerar därmed att inte få det stöd eller de utmaningar som de behöver för att utvecklas så långt som möjligt.

Majoriteten av de tillfrågade huvudmännen kontrollerar att bedömningsstöden används, men den nu genomförda tillsynen visar att en ungefär en fjärdedel av huvudmännen inte kontrollerar om bedömningsstöden används.

Flertalet huvudmän utför kontrollen i samband med årliga resultatuppföljningar, vanligtvis i slutet av läsåret. Om kontrollen genomförs en gång per läsåret medför det en risk att bedömningsstöden inte används för elever i årskurs 1 som det är tänkt, särskilt om kontrollen genomförs sent under vårterminen. Detta leder i sig till en uppenbar risk att syftet med de obligatoriska bedömningsstöden inte uppnås när huvudmannen inte får information i rimlig tid, med följd att relevanta åtgärder inte sätts in.

Det behövs tätare kontroller av om bedömningsstöden används för att skolenheter-
nas arbete med dessa ska leda till avsedda effekter. Om kontrollerna sker tätare kan
även sårbarheten vid exempelvis lärar- eller rektorsbyten minska. Om huvudmannen
har beslutat om handlingsplaner behöver dessa följas upp. Med ett definierat system
för detta och ett aktivt arbetssätt kan huvudmän snabbare få information och kan
sätta in relevanta åtgärder för att säkerställa användningen av aktuella stöd.

Information om bedömningsstöden bidrar till ökad användning

Tillsynen visar att avsaknad av tillräcklig kunskap om bedömningsstöden hos lärare,
rektorer och huvudmän leder till att bedömningsstöden inte används och inte heller
följs upp. Om huvudmannen inte efterfrågar resultat och om vare sig rektorn eller un-
dervisande lärare vet om att bedömningsstöden ska användas, då genomförs de inte
vilket riskerar att påverka elevernas kunskapsutveckling negativt.

I samband med att Skolinspektionen har informerat om den rättsliga regleringen kring
de obligatoriska bedömningsstöden har lärare och rektorer blivit mer insatta i de obli-
gatoriska bedömningsstöden. Det i sin tur har bland annat medfört att bedömnings-
stöden användes under vårterminen 2020 på flera skolenheter som tidigare inte hade
planerat detta. På flera skolenheter har rektorerna nu infört nya rutiner för att säker-
ställa att bedömningsstöden används under de båda terminerna i årskurs 1.

Tillsynen har även bidragit till att huvudmännen i större omfattning kontrollerar att
de obligatoriska bedömningsstöden används. Tidigare har vissa huvudmän inte haft
vetskap om att det finns obligatoriska bedömningsstöd i årskurs 1 i grundsärskolan
och att de är skyldiga att använda dem.

Ovanstående tyder på att det finns behov av att öka kunskapen om de obligatoriska
bedömningsstöden så att de används som det är tänkt. Det bör även uppmärksam-
mas att detta behov även kan finnas bland de lärare och rektorer som ansvarar för
elever som är mottagna i grundsärskolan, men som får sin undervisning integrerat i
grundskolan. Detta då såväl Skolverkets uppföljning av de obligatoriska bedömnings-
stöden som Skolinspektionens tidigare tematiska kvalitetsgranskning om undervis-
ningssituationen för integrerade elever visar att det finns anledning att särskilt följa
upp hur de obligatoriska bedömningsstöden används för de integrerade eleverna²²
samt vilka förutsättningar lärare får för att sätta sig in i grundsärskolans läroplan²³.

---

²² Skolverket (2019).

²³ Skolinspektionen (2016).

Referenser

Prop. 2014/15:137 *Obligatoriska bedömningsstöd i årskurs 1.*

Regeringsbeslut U2015/03529/S. *Uppdrag om kunskapskrav i läsförståelse och obligatoriska bedömningsstöd i årskurs 1.*

Riksrevisionen (2019) *Grundsärskolans kunskapsuppdrag – styrning, stöd och uppföljning.* RIR 2019:13.

Skolförordningen (2011:185).

Skolinspektionen (2010). *Undervisningen i svenska i grundskolan.* Rapport 2010:9.

Skolinspektionen (2016). *Integrerade elever – undervisningssituationen för elever som är mottagna i grundskolan och får sin undervisning i grundskolan.* Dnr 400-2015:6583.

Skolinspektionen (2020b). *Statistik om regelbunden tillsyn 2015, 2016 och 2017,* Hämtad på www.skolinspektionen.se, 20-06-15.

Skolinspektionen (2020a) *Undervisningen i grundskolan – med särskilt fokus på eleverna i årskurserna 6–9.* Dnr SI 2019:2959.

Skolverket (2016a). *Skolverkets bedömningsstöd i läs- och skrivutveckling i årskurs 1 i grundskolan.* Dnr 2016:1667.

Skolverket (2016b). *Skolverkets bedömningsstöd Gilla matematik i grundskolan.* Dnr 2016:1667.

Skolverket (2017) *Skolverkets föreskrifter om obligatoriska bedömningsstöd i svenska, svenska som andraspråk och matematik i årskurs 1 i grundskolan.* SKOLFS 2017:4.

Skolverket (2019) *Obligatoriska bedömningsstöd i grundskolan – en uppföljning.* Dnr 2019:00283.

Skolverket (2020a) *Elever i grundskolan läsåret 2019/20.* Dnr 2019:388.

Skolverket (2020b) *Skolverkets föreskrifter om obligatoriska bedömningsstöd i svenska, svenska som andraspråk och matematik i årskurs 1 i grundskolan.* SKOLFS 2020:220.

Skolverket, *Bedömning i grundskolan*

<https://www.skolverket.se/undervisning/grundskolan/bedomning-i-grundskolan>, hämtad 2020-11-11.

Bilagor

Bilaga 1 Metod och genomförande

Avgränsningar och urval

Syftet med tillsynen är att utreda om grundsärskolenheter använder de obligatoriska bedömningsstöden i årskurs 1 i ämnena matematik, svenska och svenska som andraspråk, samt om rektorn, i de fall där bedömningsstöden inte används, eller delar av dem inte används, fattar beslut om detta. Vidare utreds om huvudmän kontrollerar att bedömningsstöden används. De obligatoriska bedömningsstöden ska användas vid avstämningstillfällen såväl under höst- som vårterminen i årskurs 1. Då den enda tidsangivelsen för genomförandet av bedömningsstöden är terminsvis, har myndigheten valt av gränsa tillsynen till höstterminen 2019 eftersom vårterminen 2020 ännu pågick när tillsynen genomfördes. Tillsynen omfattar endast elever som går i en grundsärskola²⁴.

Läsåret 2019/20 är det sammantaget 1 036 elever i årskurs 1 som är mottagna i grundsärskolan varav 498 elever läser ämnen. Cirka 20 procent av elever som läser ämnen får undervisning integrerat i grundskolan. De integrerade eleverna ingår inte i urvalet för denna tillsyn.

I tillsynen har 35 grundsärskolenheter där det finns elever i årskurs 1 som läser ämnen ingått samt skolenheternas huvudmän, sammanlagt 33 huvudmän. Sammantaget är det 65 elever, det vill säga 13 procent av de elever som läser ämnen i årskurs 1, som omfattas av tillsynen. Antalet elever per skolenhet i urvalet varierar mellan 1–3 elever; vanligast förekommande är 1 elev. Urvalet av skolenheter i tillsynen är valt utifrån geografisk spridning samt spridning mellan kommunala och enskilda huvudmän. Endast 33 av totalt 572 grundsärskolenheter har enskild huvudman²⁵, vilket gör att det är en förhållandevis liten del enskilda huvudmän som ingår i denna tillsyn.

Tillvägagångssätt

Tillsynen genomfördes under april och maj 2020 genom telefonintervjuer. Intervjuer genomfördes med undervisande lärare i den aktuella årskursen och aktuella ämnen, med rektorn för skolenheten samt med en representant för huvudman, vanligtvis skolchef eller liknande befattning. Efter intervjuerna har ett protokoll sammanställts som har utgjort underlag till de beslut som fattats för respektive skolenhet.

---

²⁴ Elever som är mottagna i grundsärskolan kan antingen få sin undervisning i en grundsärskoleklass eller som integrerad i en grundskola (7 kap. 5 och 9 §§ skollagen).

²⁵ Skolverkets beskrivande statistik Elever i grundsärskolan läsåret 2019/20 (Dnr 2019:388).

Bilaga 2 Tillsynade skolenheter och huvudmän

Bergeforsens skola	Timrå kommun
Bergvreten	Enköpings kommun
Billingskolan	Skövde kommun
Blästadskolan	Linköpings kommun
Frejaskolan	Torsås kommun
Forsenskolan	Tidaholm kommun
Getingskolan sär	Halmstad kommun
Gröndalsskolan	Stockholms kommun
Henåns skola	Orust kommun
Karlskoga grundsärskola	Karlskoga kommun
Katrinebergsskolan	Mölnåls kommun
Klöhultsskolan	Älmhults kommun
Knappekullaskolan	Lerums kommun
Kristinedalskolan	Stenungsunds kommun
Lilla Martinskolan	Stiftelsen Martinskolan Söders Waldorfskola
Lingenässkolan 2	Kristianstad kommun
Ljungfälleskolan A-H	Växjö kommun
Ljustadalens skola	Sundsvalls kommun
Marcusskolan	Nytida Enigma AB
Mariedalskolan	Vänersborg kommun
Nibbleskolan	Hallstahammar kommun
Nya Elementar	Stockholms kommun
Rosenlundsskolan F-6	Jönköpings kommun
Rödsleskolan	Oskarshamns kommun
Skärpeskolan	Örnsköldsviks kommun
Solberga by	Föreningen Solberga by AB
Stimmets skola	Tyresö kommun
Svartedalen grundsärskola	Göteborgs kommun
Södermalmsskolans grundsärskola	Stockholms kommun
Tunaskolan Särskolan	Lunds kommun
Vanadisskolan	Iofi AB
Volgsjö grundsärskola	Vilhelmina kommun
Västra Berga grundsärskola	Helsingborgs kommun
Umma grundsärskola	Umma Förskola AB
Örtagårdskolan	Malmö kommun